

Mataró. Ciutat amiga de les persones grans.

Resum executiu

Ajuntament de Mataró

**Diputació
Barcelona**

#DibaOberta

Novembre 2018

Estudi elaborat per encàrrec i amb la col·laboració de

Catàleg 2018.

Direcció tècnica

Luis Berrios Novoa

Subsecció Projectes i Programes Autonomia Personal i Dependència

Gerència de Serveis de Benestar Social

Àrea d'Atenció a les Persones

Diputació de Barcelona

Consultoria tècnica

Xarxa Consultors

Professionals participants

Claudia Vallvé

Eduard Verge

Bruna Coll

ÍNDEX

1	Introducció.....	4
2	Com hem realitzat la diagnosi?	5
3	Com són les persones grans de Mataró?	8
4	Quines són les principals conclusions de la diagnosi?	14
4.1	Espai físic.....	14
4.2	Entorn social.....	17
4.3	Serveis municipals	20
5	Agenda dels reptes de ciutat.....	23
5.1	Espai físic.....	23
5.2	Entorn social.....	25
5.3	Serveis municipals	27
6	Fonts consultades.....	30

1 INTRODUCCIÓ

En una ciutat amigable per a les persones grans les polítiques, els serveis i l'entorn tenen en compte les necessitats i preferències de les persones grans, reconeixen la seva contribució a la societat, respecten les seves decisions i eleccions, es preocupen per la seva inclusió en totes les àrees de la vida comunitària i protegeixen les persones més vulnerables.

El fet de treballar per construir una ciutat amigable amb les persones grans va més enllà d'aquest col·lectiu, ja que beneficia tota la ciutadania. Els carrers i edificis lliures de barreres milloren la mobilitat i la independència de les persones amb discapacitat, independentment de la seva edat. Una ciutat segura ho és per a les persones grans, però també per als infants, els adolescents o les dones. La promoció d'una vida activa i saludable, d'una oferta lúdica i cultural àmplia i de qualitat, la millora del transport públic, les polítiques d'habitatge o els recursos comunitaris i serveis de salut beneficien a tots els col·lectius. En definitiva, una ciutat amiga de les persones grans és una ciutat inclusiva i amb qualitat de vida per a tota la ciutadania.

Per altra banda, la realització de la diagnosi d'amigabilitat de la ciutat de Mataró amb les persones grans s'enquadra en el marc de l'estratègia Mataró 2022. Un procés de reflexió endegat al municipi per tal d'identificar els objectius i línies estratègiques de la ciutat. Segons aquesta estratègia, un dels tres reptes de la ciutat, la cohesió social i territorial, està directament relacionat amb l'atenció de les persones grans i planteja l'envelliment com un repte social de primer ordre.

Amb aquesta diagnosi es pretenen identificar els punts forts i febles de la ciutat, en relació a la inclusió i la participació de les persones grans i els reptes de futur a què ha de fer front la ciutat. Aquesta informació ha de servir de base per realitzar un pla d'acció operatiu que permeti millorar la qualitat de vida de les persones grans del municipi i de tota la ciutadania.

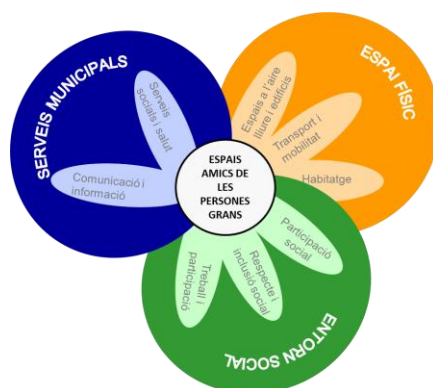
2 COM HEM REALITZAT LA DIAGNOSI?

La diagnosi d'amigabilitat de Mataró amb les persones grans s'ha realitzat a partir de la metodologia establerta al Protocol de Vancouver.

Aquest protocol, impulsat per l'organització Mundial de la Salut (OMS), es basa en el treball amb grups focals realitzat a 33 ciutats de totes les regions de la OMS durant els quals es va sol·licitar a les persones grans que descrivissin els avantatges i les barreres que experimentaven en vuit àrees de la vida urbana. Aquesta informació va ser complementada amb l'evidència subministrada per altres grups focals formats per proveïdors de serveis i cuidadors en els sectors públics i privats. A partir d'aquests resultats es va elaborar un conjunt de llistes de control per avaluar l'amigabilitat de les ciutats amb les persones grans.

El protocol identifica tres grans àmbits i vuit àrees temàtiques que caracteritzen les ciutats amigables amb les persones grans. La primera àrea és l'espai físic, dins la qual s'analitzen aspectes com l'espai a l'aire lliure i els edificis, el transport i la mobilitat i l'habitatge. La segona àrea és l'entorn social, que fa referència a qüestions relatives a la participació social, la participació cívica i l'ocupació i el respecte i la inclusió social. Per últim, la tercera àrea d'anàlisi té a veure amb els serveis municipals, i s'analitzen tant els sistemes de comunicació i informació com els serveis comunitaris i de salut.

Il·lustració 1 Àmbits i àrees temàtiques de les ciutats amigables amb les persones grans

Font: OMS. Ciudades amigables con los mayores: una guía.

La diagnosi d'amigabilitat a Mataró s'ha iniciat amb l'elaboració d'un **perfil de la comunitat** en el que es descriu i analitza a través de dades secundàries la realitat de les persones grans al municipi. En aquest perfil s'han recollit les característiques geogràfiques, demogràfiques, socials i econòmiques del municipi així com de les persones grans que hi habiten. Les fonts d'informació utilitzades han estat IDESCAT i les dades disponibles a través del programa Hermes de la Diputació de Barcelona, així com les dades proporcionades per l'Ajuntament de Mataró.

Paral·lelament a l'elaboració d'aquest perfil s'ha recollit i analitzat **informació secundària** generada per l'Ajuntament directa o indirectament relacionada amb els vuit àmbits d'anàlisi establerts pel Protocol de Vancouver. En aquesta anàlisi s'ha inclòs, bàsicament, plans estratègics i informes dels diferents àmbits de governança de la ciutat: salut, cultura, inclusió social, convivència habitatge i mobilitat. També s'ha tingut en compte el Pla Estratègic 2022, encaminat a assolir un desenvolupament inclusiu, sostenible i intel·ligent per afrontar els

principals reptes futurs de la ciutat. En el que s'emmarquen els diferents plans estratègics de la ciutat.

Una altra font important d'informació han estat les **fotografies realitzades per persones grans usuàries dels Casals de Gent Gran** de la ciutat, responent a una demanda específica de l'àrea de Programes de gent gran del servei d'Igualtat i ciutadania de l'Ajuntament de Mataró. En aquestes fotografies s'ha demanat a les persones usuàries dels casals que fotografessin els espais de la ciutat que consideren amigables i aquestes imatges s'han utilitzat com a base per a conèixer la visió de les persones grans sobre la seva pròpia ciutat. En total s'han recollit 42 fotografies, distribuïdes de la següent forma:

Tota aquesta informació s'ha complementat amb informació qualitativa recollida a través de **grups focals de discussió** en els que s'han recollit les opinions i percepcions dels diferents agents implicats: persones grans de diferents grups d'edat i estatus socioeconòmic, persones cuidadores de persones grans, representants dels casals de gent gran, representants d'entitats del municipi, professionals que atenen a persones grans, comerços de proximitat i personal tècnic de les diferents àrees implicades en l'atenció i els serveis a persones grans.

Aquests grups focals s'han realitzat des d'una perspectiva integral, incorporant els vuit àmbits d'anàlisi identificats pel Protocol de Vancouver (espai públic i edificis, transport, habitatge, respecte i inclusió social, participació social, participació cívica i ocupació, comunicació i informació i assistència comunitària i serveis sanitaris.) i tenint en compte tant els àmbits preventius com de protecció i atenció a les persones.

S'han realitzat un total de 9 grups focals que han comptat amb una participació de 131 persones distribuïdes de la següent forma:

Il·lustració 2. Diferents moments dels tallers participatius celebrats per avaluar l'amigabilitat de Mataró amb les persones grans

Font. Elaboració pròpia

Finalment, per garantir el màxim de participació de les persones grans en la elaboració del diagnòstic, s'ha realitzat una enquesta per recollir les propostes a les persones grans en la ciutat en els diferents àmbits d'anàlisi. L'enquesta està formada per preguntes totalment obertes en les que es demanen propostes sobre cada un dels àmbits analitzats durant la diagnosi, per tal d'aconseguir que la participació de les persones grans reculli totes les seves propostes i aportacions, de manera no dirigida. D'aquesta manera s'han pogut recollir les propostes espontànies de les persones grans entorn a cada un d'aquests àmbits. Per tal de facilitar la màxim la resposta, s'ha comptat amb el suport dels informadors i dinamitzadors dels casals de gent gran així com d'agents cívics del Servei d'Igualtat i Ciutadania de l'Ajuntament, que s'han encarregat de recollir les respostes de les persones grans dins dels casals i a peu de carrer.

En total s'han recollit 201 respostes que han estat posteriorment categoritzades i analitzades.

Un 59% de les persones grans de Mataró que han respost aquesta enquesta són dones, un 40% són homes i un 1% s'identifica com a altres. La majoria dels enquestats (35%) tenen entre 71 i 75 anys. El 17% en té entre 66 i 70, el 15% entre 76 i 80 i un altre 15% entre 56 i 65. El 10%, entre 81 i 85, el 5% més de 85 i el 4% menys de 55. Pel que fa a l'origen, el 42% van néixer a un altre lloc d'Espanya. El 35% a Mataró, el 20% a un altre lloc de Catalunya i el 3% a un altre país.

Per acabar, el barri amb més representació és el de Centre, amb 24% de les persones grans que han respost l'enquesta. El 20% són de Molins Torner, el 18% de Cerdanyola, el 9% de Rocafonda i un altre 9%, de l'Eixample. La resta, amb una representació inferior al 5% són els barris de Cirera, La Llàntia, Peramàs, Palau-Escorxador, Pla d'en Boet i Vista Alegre.

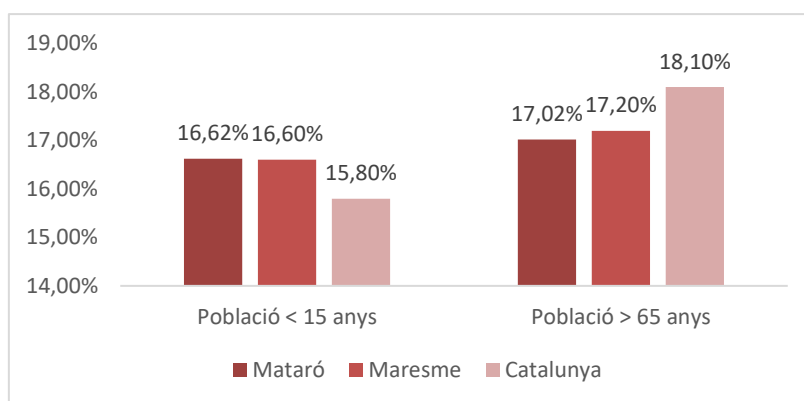
Finalment, per acompanyar el desenvolupament del projecte s'ha constituït un **Grup Motor** del projecte, com a espai de coordinació i treball tècnic per al desenvolupament del procés de planificació estratègica.

3 COM SÓN LES PERSONES GRANS DE MATARÓ?

Mataró té, a 1 de gener de 2017, una població de 126.159 habitants. D'aquests, 21.477 persones tenen més de 65 anys, la qual cosa representa un 17,02% de la població total.

La **comparativa d'edats** de Mataró, el Maresme i Catalunya mostra que la proporció de població major 65 anys és lleugerament inferior a Mataró que als altres nivells territorials i que la població menor de 15 anys és molt similar a la comarca i està per sobre de la mitjana de Catalunya. Respecte a l'any passat, la població major de 65 anys ha augmentat a Mataró en 375 habitants, la qual cosa representa un increment del 1,78% en termes relatius.

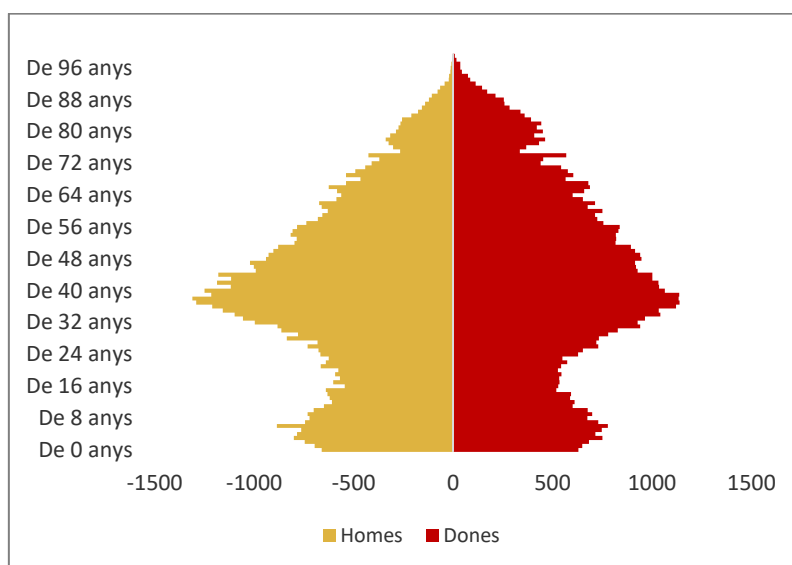
Il·lustració 3. Comparativa de l'estructura d'edats a Mataró, Maresme i Catalunya. 2016

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

La **piràmide d'edats** de Mataró mostra com està distribuïda la població per sexe i edat. La franja d'edats més poblada és la que se situa entre els 30 i els 50 anys, que representa un 36,4% de la població. A partir d'aquesta edat, disminueix progressivament el pes de la població, sobretot a partir dels 60 anys. I, a partir dels 75 anys es produeix una important disminució de la proporció de població, sobretot entre els homes.

Il·lustració 4. Piràmide d'edats de Mataró. 2016

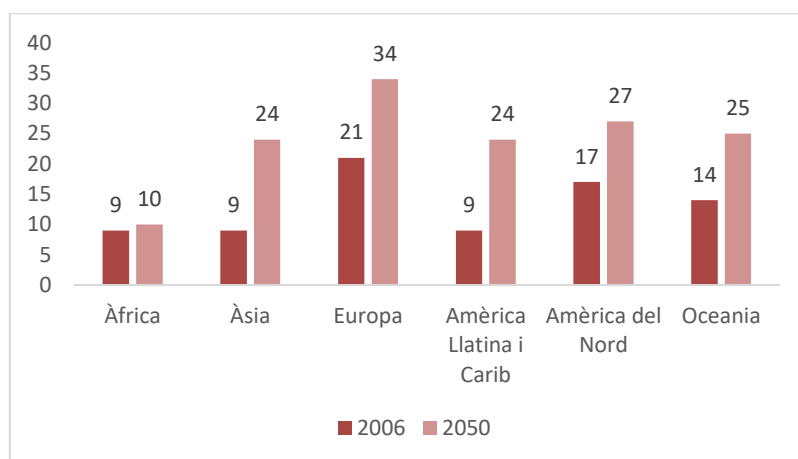
Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT

Mataró com el conjunt de Catalunya i del món occidental, viu en un context de progressiu envelliment de la població.

Tal i com s'assenyala a la Guia "Ciudades Globales Amigables con los Mayores" elaborada per la UNESCO, el món està envellint molt ràpidament: per l'any 2050 la proporció de persones majors de 60 anys i més en relació a la població global s'haurà duplicat, passant d'un 11% al 2006 a un 22% 2050. En el cas d'Europa al 2050 3 de cada 10 persones tindran més de 60 anys. Es preveu que, en aquesta data, i per primera vegada a la història de la humanitat, hi hagi més persones grans que infants i adolescents.

Il·lustració 5. Distribució de la població mundial (%) de 60 anys o més per regió, 2006 i 2050

Font: Departament d'Afers Econòmics i Socials de les Nacions Unides. Divisió Població, 2006

L'anàlisi dels principals indicadors demogràfics posa de manifest com aquest procés d'envelliment afecta també a població de Mataró.

Segons l'estudi de la Població de Mataró a 1 de gener de 2017 elaborat pel Servei d'Estratègia i Avaluació, **l'edat mitjana de la població** de Mataró mostra un lent però progressiu envelliment. A 1 de gener de 2017 la mitjana d'edat de Mataró era de 41,49 anys (40,2 pels homes i 42,8 per les dones) un 0,22 més respecte de l'any anterior i 1,42 anys més respecte cinc anys enrere. Per sexes, la mitjana d'edat dels homes era de 40,11 anys i la de les dones 42,48 anys, amb un increment respecte a fa cinc anys de 1,50 i 1,32 anys respectivament.

L'esperança de vida en néixer del període 2012-2016 és de 80,06 anys per al conjunt de la població (80,03 per als homes i 85,93 per a les dones), un increment de 0,13 anys respecte al període anterior. Per sexes, l'esperança de vida dels homes és de 80,03 anys i la de les dones de 85,93 anys, amb una variació de 0,20 i 0,07 anys respectivament respecte al període 2011-2015. Cal assenyalar també que, comparativament, l'esperança de vida de Mataró és inferior a la mitjana de Catalunya (83,1 anys) i la d'Espanya (82,7 anys)

Els índex d'envelliment, sobre envelliment i de dependència senil, també posen de manifest l'augment progressiu de l'edat de la població. **L'índex d'envelliment** calcula la relació entre la població de 65 anys i la població de 0 a 15 anys. Quan aquest índex és 100 significa que hi ha la mateixa població tant en el grup de joves com en el de grans. En el cas de Mataró, al 2017 aquest índex era de 96,87 mentre que fa cinc anys era de 89,16. **L'índex de sobre envelliment** indica la relació entre la població de 85 anys i la de 65 i més. A Mataró, aquest índex és del 15,59 i fa cinc anys era de 14,03 i, seguint la tendència global, és més acusat entre

les dones que entre els homes. Finalment, l'índex de dependència senil indica la relació entre els individus majors de 65 anys i la població potencialment activa. A Mataró, aquest índex és de 26,04 al 2017 front a un 23,01 al 2012.

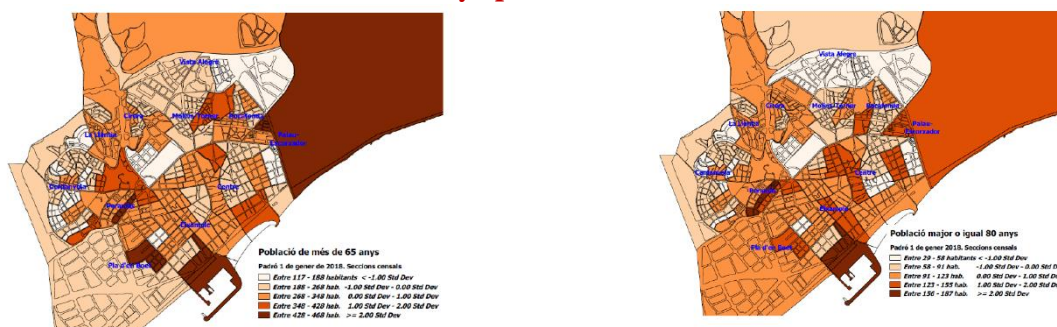
Taula 1. Principals indicadors demogràfics. Comparativa territorial. 2017

	Mataró			Província		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Edat mitjana	40,2	42,8	41,5	41,1	44	42,6
% població > 65 anys	14,53%	19,48%	17,02%	16,11%	21,03%	18,63%
Índex d'envelliment	79,92	114,71	96,87	92,94	135,28	113,49
Índex de sobreenvelliment	11,77	18,39	15,59	12,02	19,07	16,1
Índex de dependència senil	21,59	30,66	26,04	24,21	33,17	28,69

Font: Programa Hermes de la Diputació de Barcelona.

Si s'analitza la **distribució de les persones grans a la ciutat de Mataró** es poden apreciar importants diferències en funció dels barris, sent la zona del centre i el sud de la ciutat les àrees més envellides. Concretament Pla d'en Boet, la zona sud de l'Eixample, Peramàs i Palau-Escorxador són els barris amb una major concentració de persones majors de 65 anys i Peramàs i l'Eixample els barris amb més persones majors de 80 anys.

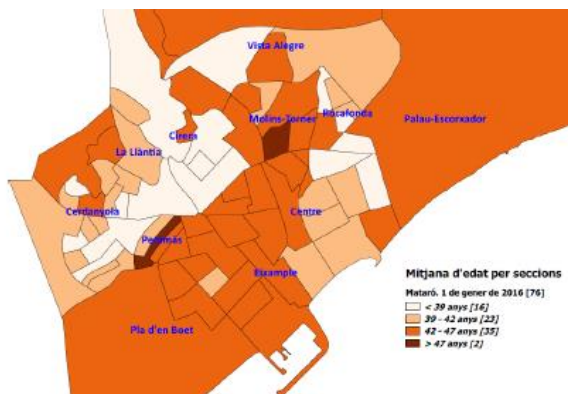
Il·lustració 6. Distribució de la població major de 65 anys i la població major de 80 anys per barris. 2018

Font: Servei d'Estratègia i Avaluació de l'Ajuntament de Mataró

L'anàlisi de la mitjana d'edat per barris també reproduïx aquest esquema, amb barris relativament més envellits al centre i al sud de la ciutat —llevat del barri del Centre— i barris relativament més joves al nord i a l'oest—tret de Molins-Torner, Cirera, Palau-Escorxador i Rocafonda.

Il·lustració 7. Mitjana d'edat per barris. 2018

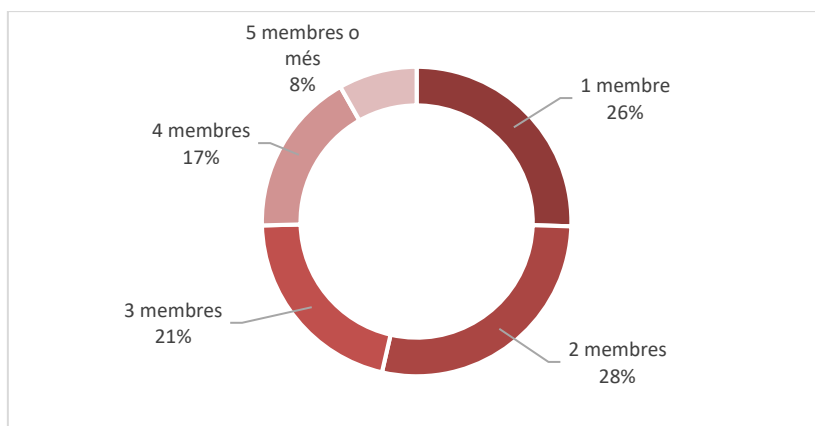

Font: Servei d'Estratègia i Avaluació de l'Ajuntament de Mataró

I, de la mateixa manera, els índexs d'envelliment de Peramàs (1,92), Pla d'en Boet (1,39), Molins-Torner (1,32), i Eixample (1,24) són clarament superiors al del conjunt de la ciutat. En el darrer any, tots els barris han incrementat aquest índex, tret dels barris del Centre i Rocafonda. Els barris que han registrat els increments més elevats han estat Vista Alegre, Pla d'en Boet i Peramàs. Finalment, els barris que registren els índexs de sobre envelliment més elevats són el barri de Centre (0,21), Peramàs (0,19) i l'Eixample (0,18). El menys elevat correspon a Vista Alegre amb el 0,09.

Pel que fa a l'**estructura de les llars**, 1 de cada 4 tenen un sol membre. Tot i que a aquestes llars hi viuen persones de totes les edats, les llars unipersonals agrupen una part molt important de les persones grans que viuen soles, la qual cosa pot constituir un indicador de vulnerabilitat i aïllament social.

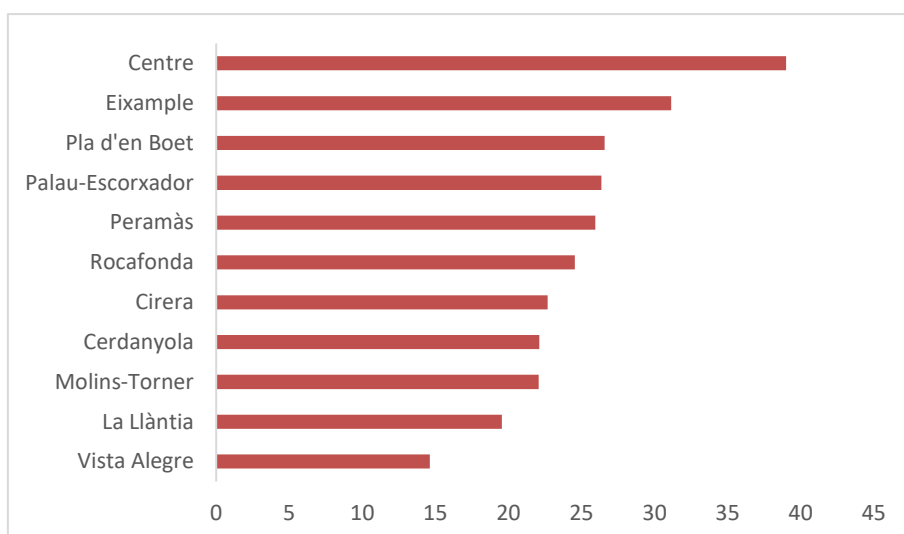
Il·lustració 8. Distribució de les llars de Mataró segons el seu nombre de membres. 2017.

Font: Estudi de Població de Mataró 2017. Servei d'Estratègia i Avaluació de l'Ajuntament de Mataró

En l'estructura de les llars s'aprecien diferències en funció dels barris, sent el Centre i l'Eixample els barris on les llars tenen menys membres de mitjana. A gairebé tots els barris, són majoritàries les llars de dos membres. Les excepcions són els barris de Centre i l'Eixample, on el percentatge més gran correspon a les llars unipersonals (39,10% i 31,14%) coincidint amb les zones més sobre envellides de la ciutat.

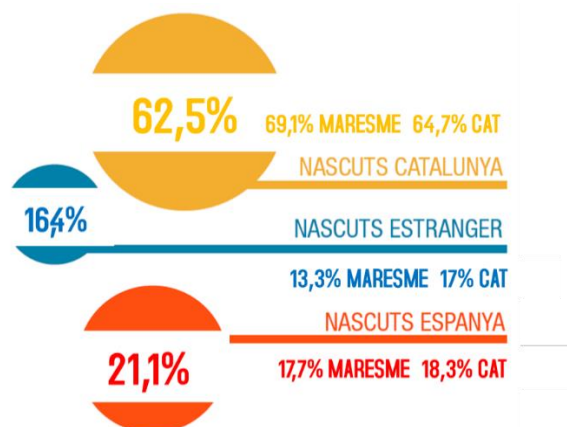
II-lustració 9. Proporció de llars unipersonals, per barri. 2017.

Font: Ajuntament de Mataró. Estudi de la població de Mataró. Gener 2017

La distribució actual de la població de Mataró per **lloc de naixement** posa de manifest una major presència de població procedent d'altres punts d'Espanya i de països estrangers que a la comarca. El 62,5% de la població del municipi és nascuda a Catalunya (per sota del Maresme i del conjunt de Catalunya), el 21% és nascuda fora d'Espanya (per sobre del Maresme i Catalunya) i el 16,4% de població del municipi és nascuda fora d'Espanya (xifra que es situa entre la comarca i Catalunya).

II-lustració 10. Estructura de la població per lloc de naixement. Mataró 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. 2015.

Aquest percentatge més elevat de persones procedents d'altres comunitats autònomes és fruit dels fluxos migratoris que es van produir durant els anys 60 i 70 a Catalunya, en els que Mataró va constituir un dels municipis receptors de població i va experimentar un alt creixement demogràfic derivat de l'arribada de persones d'arreu de l'Estat. En relació a la població nascuda a l'estranger, es va reduir en termes absoluts en 607 persones entre 2011 i 2014 però l'any 2015 ha tornat a augmentar en 160 habitants, situant-se en les 20.459.

L'1 de gener de 2017, la mitjana d'edat de les persones nascudes fora d'Espanya se situava en 39 anys, dos anys i mig per sota de la mitjana d'edat del municipi i 0,43 anys superior a la d'un any abans.

Taula 2. Mitjana d'edat per lloc de naixement de la població. 2017

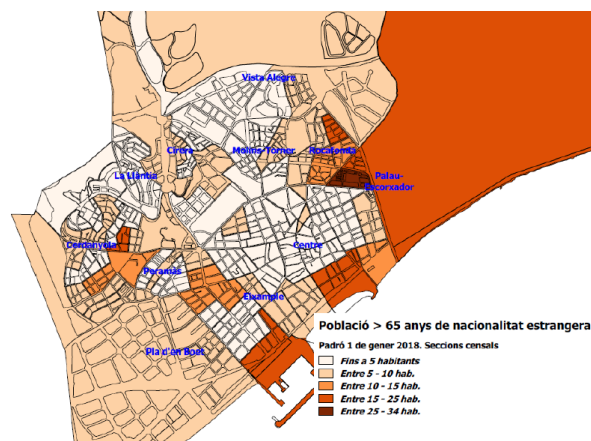
Lloc de naixement	Mitjana d'edat
Múrcia	68,90
Castella La Manxa	66,17
Andalusia	65,84
Extremadura	65,59
Castella Lleó	64,60
Ceuta i Melilla	62,82
Navarra	61,61
Galícia	58,51
País Valencià	55,90
Astúries	53,49
País Basc	48,92
Madrid	47,09
Balears	44,11
Canàries	41,34
Altres països	39,00
Catalunya	34,74

Font: Ajuntament de Mataró. Estudi de la població de Mataró. Gener 2017

Les mitjanes d'edat més elevades corresponen a la població nascuda a la resta de l'Estat: - Múrcia (68,90 anys), Castella la Manxa (66,17 anys) Andalusia (65,84 anys) i Extremadura (65,59 anys)..

Si s'analitza la distribució de la població de nacionalitat estrangera per barris, la població estrangera major de 65 anys es troba als barris de Palau escorxador, les parts sud del centre i de l'eixample i Cerdanyola.

Il·lustració 11. Distribució de la població estrangera per seccions censals. 2018.

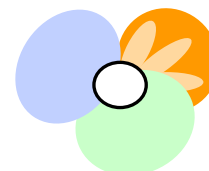
Font: Servei d'Estratègia i Avaluació de l'Ajuntament de Mataró

4 QUINES SÓN LES PRINCIPALS CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI?

Per la realització de la diagnosi s'ha seguit el model proposat pel Protocol de Vancouver, que analitza l'amigabilitat de les ciutats entorn a tres grans àmbits: l'espai físic, l'entorn social i els serveis municipals. En cada un d'aquests tres àmbits s'han analitzat diferents dimensions, identificant els aspectes positius i negatius de la ciutat i recollint propostes d'actuació.

4.1 ESPAI FÍSIC

El primer àmbit d'anàlisi ha estat l'espai físic. Dins aquest àmbit s'avaluen tres dimensions: els espais a l'aire lliure, el transport i l'habitatge.

ESPAI PÚBLIC

Il·lustració 12 Quines actuacions proposes per que l'espai públic de Mataró sigui més agradable per a les persones grans?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

La manera com es dissenya i es construeix l'espai públic és clau per aconseguir una ciutat que sigui realment integradora, que promogui la convivència de les persones que hi habiten i que sigui un lloc agradable per viure. L'entorn té un impacte important sobre la independència i la qualitat de vida de les persones grans, i afecta la seva capacitat per menar una vida activa i autònoma.

L'aspecte que més preocupa a les persones grans que han participat en la diagnosi en relació als espais a l'aire lliure és el manteniment dels carrers de la ciutat. Tant a les enquestes com als tallers s'insisteix en la necessitat de reparar les voreres trencades, esvorancs i obstacles al mig de la via que dificulten la mobilitat de les persones grans o que comporten riscos de caigudes i accidents. Altres demandes recollides durant el procés participatiu han estat relacionades amb millorar la neteja de la ciutat, posar més bancs i àrees de descans als carrers de la ciutat, posar lavabos i millorar l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda. Durant els tallers també s'ha comentat la necessitat de repensar la manera com es fa la

recollida de mobles vells, doncs quan es depositen al mig del carrer obstaculitzen el pas de les persones grans amb problemes de mobilitat.

El front marítim i els espais verds es troben entre els aspectes millor valorats de la ciutat per les persones grans que han participat a la diagnosi, tant als tallers participatius com a l'enquesta. Tot i això, es demanen més espais verds, zones amb ombra i equipaments per fer esport a l'aire lliure distribuïts per tota la ciutat. Pel que fa a la platja, es valoren molt positivament les actuacions realitzades per facilitar l'accessibilitat, com les passarel·les i el punt d'assistència al bany adaptat però es considera que el servei de salvament no s'adapta als horaris de les persones grans, que marxen precisament quan s'inicia l'horari de salvament. Un altre espai a repensar, segons les persones participants al procés participatiu, és el front marítim, una zona amb molt potencial però que actualment està poc cuidada, i que caldria millorar i promocionar.

Mataró es percep com una ciutat segura i tranquil·la. Tot i això, durant el procés participatiu es comenten alguns aspectes relacionats amb la seguretat que caldria treballar, tant pel que fa a la seguretat a la via pública com a la seguretat personal davant robatoris i estafes. En aquest sentit, es proposa continuar treballant per millorar l'accessibilitat als carrers de la ciutat i eliminar obstacles a la via pública, regular i controlar l'ús de les bicicletes i els patinets elèctrics i millorar la il·luminació dels carrers. També es comenta que, tot i ser una ciutat segura, són relativament freqüents els robatoris sense violència i les estafes a persones grans, un col·lectiu especialment vulnerable al que cal protegir.

TRANSPORT

Il·lustració 13 Quines actuacions proposes per millorar el transport i la mobilitat a la ciutat?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

El transport i l'accessibilitat als diferents espais de la ciutat constitueix un factor clau per l'envelliment actiu. L'habilitat per traslladar-se per la ciutat és determinant per a la integració i la qualitat de vida de les persones grans, ja que incideix directament en l'accés als comerços i els serveis de la ciutat, als serveis comunitaris i de salut i a la participació social i cívica.

Mataró és una ciutat relativament petita, en la que els desplaçaments es realitzen majoritàriament a peu. Tot i això, la orografia de la ciutat fa que hi hagi trajectes amb fortes pujades, motiu pel qual amb l'edat es tendeix a combinar els desplaçaments a peu amb l'ús del transport públic o privat.

Pel que fa al transport públic, la principal queixa recollida tant a les enquestes com als tallers està relacionada amb el preu, que es considera molt elevat, i als criteris excessivament restrictius del carnet blau, que permet accedir al transport amb preus reduïts però molt està limitat a persones grans en situació de vulnerabilitat. Partint de la base que l'accés al transport públic facilita que les persones grans es moguin, surtin de casa i facin activitats, es considera que s'hauria de facilitar molt més el seu accés al transport públic, amb transport gratuït o descomptes en el preu dels bitllets a partir d'una determinada edat. També es recullen queixes sobre la freqüència dels autobusos, sobretot en cap de setmana, amb barris de la ciutat on el servei és inexistent o molt limitat.

Quant a la mobilitat en transport privat, les queixes per les dificultats en l'aparcament han estat una constant en tots els tallers participatius realitzats i també ha estat el tema que ha rebut més atenció en l'enquesta. Tot i que s'entén que la dificultat d'aparcar pot ser una estratègia favorable per restringir el trànsit dins la ciutat i avançar-se vers una ciutat més amigable per a les persones, es considera que cal tenir en compte a les persones amb dificultats de mobilitat per que aquesta estratègia no els penalitzi. Per aquest motiu, es proposa facilitar un carnet d'accessibilitat tant per a les persones grans com als seus cuidadors o cuidadores, per que es puguin moure amb vehicle privat per la ciutat amb les mateixes facilitats que les persones amb discapacitat.

HABITATGE

Il·lustració 14 Quines actuacions proposes en relació a l'habitatge i l'oferta de serveis als barris?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

L'habitatge és un element essencial per al benestar de la ciutadania. En el cas de les persones grans existeix una relació directa entre l'accés a un habitatge adequat i la capacitat de gaudir d'una vida autònoma i d'envellir de manera còmoda i segura dins la comunitat de la que es forma part.

L'elevat cost de l'habitatge, tant de propietat com de lloguer, constitueix la principal preocupació manifestada durant la diagnosi. Es tracta d'un problema que afecta a tothom, però que és especialment greu en el cas de les persones grans amb pensions molt baixes que no els permeten fer front al cost del lloguer, que no poden assumir els costos de manteniment de l'habitatge de propietat o que viuen en pisos que no estan adaptats a les seves necessitats i no es poden permetre canviar d'habitatge.

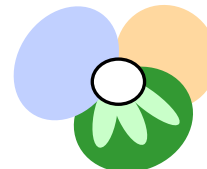

El disseny dels habitatges condiona la capacitat de les persones grans viure de manera autònoma a casa seva. Amb l'edat, augmenten els problemes d'accessibilitat i el risc d'aïllament social s'incrementen, de manera que aspectes com disposar d'un ascensor per accedir als pisos elevats, que les instal·lacions del bany i la cuina siguin adequades o que els portals, les portes i els passadissos siguin prou amples per desplaçar-se amb cadira de rodes determinen les possibilitats de viure autònomament. Els programes que ofereix l'Oficina d'Habitatge per proporcionar ajuts i assessorament a les persones grans de la ciutat per la realització d'arranjaments a la llar estan molt ben valorats, però es comenta que manca una mentalitat de prevenció que permeti anticipar-se a aquest problema abans no sigui massa tard. En conseqüència, moltes persones grans pateixen de situacions d'aïllament no volgut derivades de problemes d'accessibilitat dels habitatges.

Un altre aspecte àmpliament comentat i debatut al llarg de la diagnosi són les alternatives a l'habitatge privat com els pisos tutelats, les cooperatives d'habitatges o les experiències de co-habitatge. Es tracta d'una qüestió que preocupa sobretot a les persones més joves, que es plantegen la necessitat de buscar solucions a les noves necessitats que els aniran sorgint a mesura que es vagin fent grans. Durant les discussions generades al llarg dels tallers s'apunten alguns dels reptes que tot això comporta des del punt de vista de les polítiques públiques d'habitatge. En primer lloc, pel perill que l'oferta d'aquest tipus d'habitatges estiguin liderades exclusivament des del sector privat, amb la segmentació que això comporta. I, en segon lloc, per la necessitat de trobar estratègies que garanteixin la convivència i la relació entre persones diverses a nivell social però també cultural, religiós o sexual.

4.2 ENTORN SOCIAL

Un segon àmbit d'anàlisi ha estat el de l'entorn social. Dins aquest àmbit s'han analitzat qüestions relacionades amb el respecte envers a les persones grans, la participació de les persones grans en activitats lúdiques, socials i culturals i la participació cívica i el voluntariat.

RESPECTE I INCLUSIÓ SOCIAL

Il·lustració 15 Quines actuacions proposes per millorar la convivència entre els diferents col·lectius de la ciutat?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

Al llarg de la diagnosi s'han recollit queixes per la manca de sensibilitat i respecte envers les persones grans i pels problemes de civisme i convivència en alguns barris de la ciutat. També hi ha hagut coincidència en que la contribució de les persones grans, a través per exemple del voluntariat o del suport a les seves famílies, no està prou reconeguda i que les persones grans estan infravalorades.

Però la principal problemàtica dins d'aquest àmbit, i la que més preocupa a totes les persones participants en la diagnosi, són les situacions d'aïllament no volgut de les persones grans. Es constata com cada cop hi ha més persones que viuen soles i que pateixen sentiments de solitud, depressió i baixa autoestima. El creixement de la ciutat ha comportat canvis importants, amb la construcció de blocs de pisos, el creixement de la població, la pèrdua del comerç de proximitat, l'aparició de franquícies i el trasllat dels comerços als centres comercials. Això ha fet, segons alguns de les persones participants en els tallers, que s'hagi perdut el "caliu" a la ciutat, i que hagin desaparegut espais relacionals que cohesionen al veïnat, generant greus problemes d'aïllament i soledat entre les persones grans.

Per tal de revertir aquesta tendència es considera clau la recuperació del teixit social i veïnal, fomentant les relacions de proximitat i la xarxa ciutadana. Es comenta també que cal més educació a les escoles, tant als infants com als adolescents i els joves, la organització de més activitats inter-generacionals i també campanyes de sensibilització sobre la necessitat de respectar les persones grans i complir amb les normes bàsiques de convivència.

PARTICIPACIÓ SOCIAL

Il·lustració 16 Quines actuacions proposes per millorar l'oferta cultural, esportiva i de lleure de la ciutat?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

La participació en activitats de lleure, socials i culturals està estretament relacionada amb la qualitat de vida i amb la salut al llarg de tot el cicle vital. La capacitat per participar en activitats socials depèn de molts factors. Per una banda, hi ha d'haver una oferta prou àmplia i variada per satisfer les necessitats i expectatives de tothom, però també són importants altres aspectes com la informació sobre les activitats existents, l'accessibilitat, el preu o l'horari.

Un dels aspectes que s'ha analitzat durant la diagnosi ha estat la oferta dels casals de la gent gran de la ciutat. En general, es coincideix que els casals ofereixen un gran ventall d'activitats de caràcter lúdic, relacional, formatiu i esportiu. Tanmateix es constata que el perfil de les persones que entren a l'etapa de la jubilació està canviant, amb noves necessitats que porten

a qüestionar-se el model de casal. Un debat que afecta a qüestions com la imatge del casal, la seva organització interna, el model de participació o el tipus d'activitats que s'hi realitzen.

Més enllà dels casals, també s'ha debatut sobre quin ha de ser el model de participació, tant a nivell d'apoderament de les persones i de l'autogestió dels projectes i serveis adreçats a la gent gran com de la participació activa de les persones grans en les polítiques de la ciutat en general.

Pel que fa a l'oferta d'activitats de la ciutat per a les persones grans, en general la valoració es positiva, si bé durant la diagnosi s'han recollit algunes propostes per diversificar i ampliar aquesta oferta, tant en l'àmbit cultural i artístic com a nivell esportiu, d'activitats relacionades amb la tecnologia o de cura d'un mateix.

Però, sobre tot, s'ha comentat que a banda de l'existència d'una oferta àmplia i variada de possibilitats per participar i implicar-se en la vida social, cultural i lúdica de la ciutat, cal que aquesta oferta sigui accessible per a tothom, eliminant les barreres que dificulten l'accés a les persones grans a aquestes activitats. En aquest sentit preocupa que les persones grans s'hagin convertit en un segment atractiu per a la iniciativa privada, amb el perill que es creï una oferta diferenciada que porti a la segmentació de l'oferta adreçada a les persones grans en funció de la seva capacitat adquisitiva.

PARTICIPACIÓ CÍVICA I OCUPACIÓ

Il·lustració 17 Quines actuacions proposes per millorar la participació de les persones grans en els assumptes de la ciutat?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

Les persones grans també contribueixen a la vida social i econòmica de les seves comunitats. Moltes realitzen activitats de manera voluntària i d'altres ajuden a les seves famílies amb la cura dels nets i netes i de les persones dependents. En ocasions, les persones grans han de continuar treballant després de la seva jubilació, bé per mantenir-se intel·lectualment actives, o bé per poder mantenir un nivell d'ingressos suficients per satisfer les seves necessitats. Una ciutat amigable amb les persones grans ha de tenir en compte la importància d'aquestes contribucions, facilitar-les i reconèixer-les.

Un primer aspecte que s'extreu de la diagnosi és que, ara per ara, el treball per compte aliena de les persones grans no forma part de l'imaginari social. La percepció dominant és que les persones grans ja han treballat prou, que ja han passat plana de l'etapa laboral i que, com a

molt, estan interessades en fer voluntariat. Tot i això, es tracta d'una tendència que s'està instal·lant en altres països i que no es pot obviar, per la qual cosa caldrà tenir en compte aquesta evolució en el futur per que la ciutat estigui preparada per donar resposta a les noves necessitats.

La majoria de les aportacions realitzades en aquest àmbit tenen a veure amb el voluntariat i amb l'ajuda a la família.

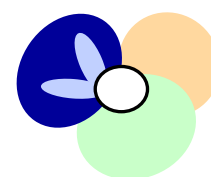
Hi ha moltes persones grans que s'ofereixen com a voluntàries i que posen al servei dels altres les competències apreses en l'etapa professional o adquirides en la seva vida personal. Una tasca que, segons les persones participants en els tallers, caldria facilitar molt més i que no sempre compta amb el reconeixement que es mereix.

Però la principal contribució de les persones grans es dona en l'àmbit familiar. El canvi en l'estructura familiar (nous tipus de família, trencaments familiars, etc.) han comportat que les persones grans es trobin amb que han de donar resposta a demandes de suport, tant dels seus fills i filles com dels seus pares grans i en certes ocasions també de la seva parella (si és troba en situació de dependència). Aquesta circumstància d'haver de respondre a la sol·licitud d'ajuda familiar, degut a components culturals basats en donar prioritat al benestar dels familiars per damunt de les necessitats pròpies, sumat als efectes de la crisi (atur, pèrdua de poder adquisitiu de les famílies, etc.), han portat a que un gran nombre de persones grans pateixin l'anomenat síndrome de “burn out”, perjudicant la seva pròpia salut i qualitat de vida, sentint-se sense recursos per revertir la situació. Així mateix, aquesta implicació en la família pot arribar a constituir un límit a la participació social i cívica de les persones grans. En relació a aquesta qüestió sorgeix el tema dels “avis esclaus”, que fa referència a l'excés de responsabilitat familiar d'alguns avis i avies en la cura dels néts i netes per obligació, que els fa renunciar a fer altres coses que els agradaria fer.

En aquest context les polítiques de suport a les famílies, com per exemple, les beques menjador, els serveis d'atenció domiciliària, les estades de “respir” per a cuidadors, els centres de dia, etc., revertixen directament a la qualitat de vida de les persones grans ja que les alleuja de les tasques directes de suport familiar i incrementa les possibilitats de participar en activitats d'autocora, formació i gaudi personal.

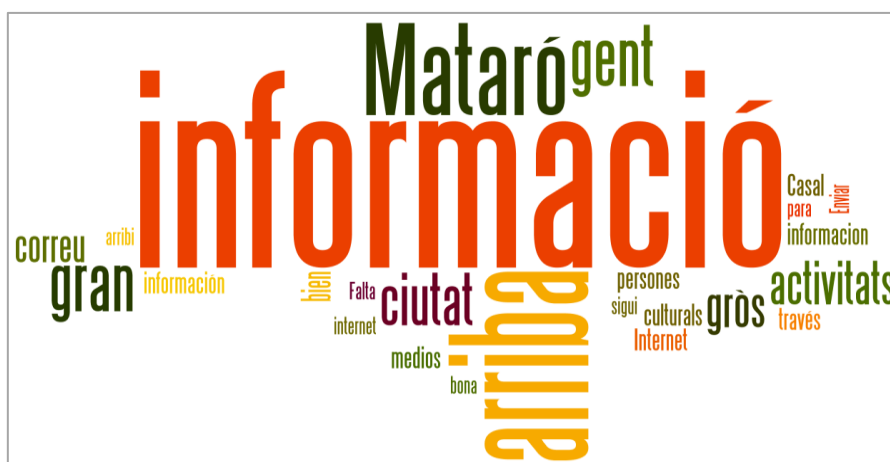
4.3 SERVEIS MUNICIPALS

Per últim s'ha analitzat el funcionament dels serveis municipals i la seva capacitat per donar resposta a les necessitats de les persones grans de la ciutat, tant pel que fa a la comunicació i la informació com als serveis socials i de suport comunitari i de salut.

COMUNICACIÓ I INFORMACIÓ

Il·lustració 18 Quines actuacions proposes per millorar la manera com es fa arribar la informació sobre les activitats i els recursos que ofereix la ciutat?

Font: Enquesta a les persones grans "Mataró. Ciutat amiga de les persones grans". 2018.

L'accés a la informació és un aspecte vital per a l'envelliment actiu. Cal que les persones grans es puguin mantenir connectades amb d'altres persones de la comunitat, que estiguin al dia dels esdeveniments que tenen lloc a la ciutat i que rebin informació oportuna i pràctica per administrar la seva vida i atendre les seves necessitats personals.

Actualment, la informació – tant de l'Ajuntament com d'altres fonts – arriba majoritàriament a través de noves tecnologies i cada cop més, els canals utilitzats requereixen accés a aparells electrònics (ordenador, Tablet o telèfon mòbil) i a connexió a internet. Això pot constituir una barrera per algunes persones grans, que o bé no tenen accés a aquestes tecnologies, o bé no dominen aquestes eines, amb la qual cosa es produeix l'anomenada "bretxa digital" que exclou a les persones que no s'han apuntat al carro de les noves tecnologies i que queden aïllades d'una part important del que succeeix al seu voltant.

Un altre problema comentat durant els tallers en relació a l'accés a la informació és el cercle viciós que es produeix en els casos d'aïllament i soledat. La informació està accessible per a totes aquelles persones que estan actives i mantenen una actitud proactiva per assabentar-se de les qüestions que els hi afecten, tant en relació a les activitats que es realitzen a la ciutat com als serveis que s'ofereixen i als tràmits i gestions del dia a dia. Però preocupa que hi ha un col·lectiu de persones grans que han perdut l'interès o la capacitat per mantenir-se connectades al món social. Són persones que s'han quedat soles, que pateixen depressió i que viuen situacions d'aïllament. En aquests casos, costa molt fer arribar la informació i es crea un cercle viciós que retro-alimenta l'aïllament d'aquestes persones. Per trencar aquest cercle no és suficient amb fer arribar la informació sinó que cal un acompanyament personalitzat, basat en la confiança i en el seguiment individualitzat, per tal d'aconseguir que aquestes persones trobin la motivació per sortir de la situació d'aïllament.

Finalment, un darrer aspecte té a veure amb la manera en què es facilita la informació i que pot suposar una barrera per a les persones grans: des de la complexitat del llenguatge administratiu fins a la utilització de formats i dissenys poc accessibles per a les persones grans o els problemes de comprensió del català per una part important de la població.

ASSISTÈNCIA COMUNITÀRIA I SERVEIS SANITARIS

Il·lustració 19 Quines actuacions proposes en relació a la cura de la salut i a la protecció de les persones grans en situació de risc o vulnerabilitat?

Font: Enquesta a les persones grans “Mataró. Ciutat amiga de les persones grans”. 2018.

Els serveis comunitaris i de salut són fonamentals per mantenir la qualitat de vida de les persones grans, facilitar una vida independent i promoure l'envelliment actiu. Per això, una ciutat amigable amb les persones grans ha de garantir serveis de cura suficients, de bona qualitat, i accessibles.

La valoració global dels serveis existents a la ciutat és positiva. Tot i això, preocupen les llistes d'espera a la sanitat, la saturació dels serveis d'urgència o la manca de personal especialitzat en geriatria a les àrees de salut. També es demanen més recursos per la millora en l'atenció domiciliària i per que es pugui treballar més a fons en la prevenció i el seguiment de les persones grans de la ciutat.

Els serveis que faciliten la vida autònoma de les persones grans, com el servei de teleassistència, els serveis d'atenció domiciliària o el projecte RADARS estan molt ben valorats ja que donen seguretat a les persones que viuen soles i tant als tallers com a les enquestes es proposa la seva ampliació per que més persones se'n puguin beneficiar.

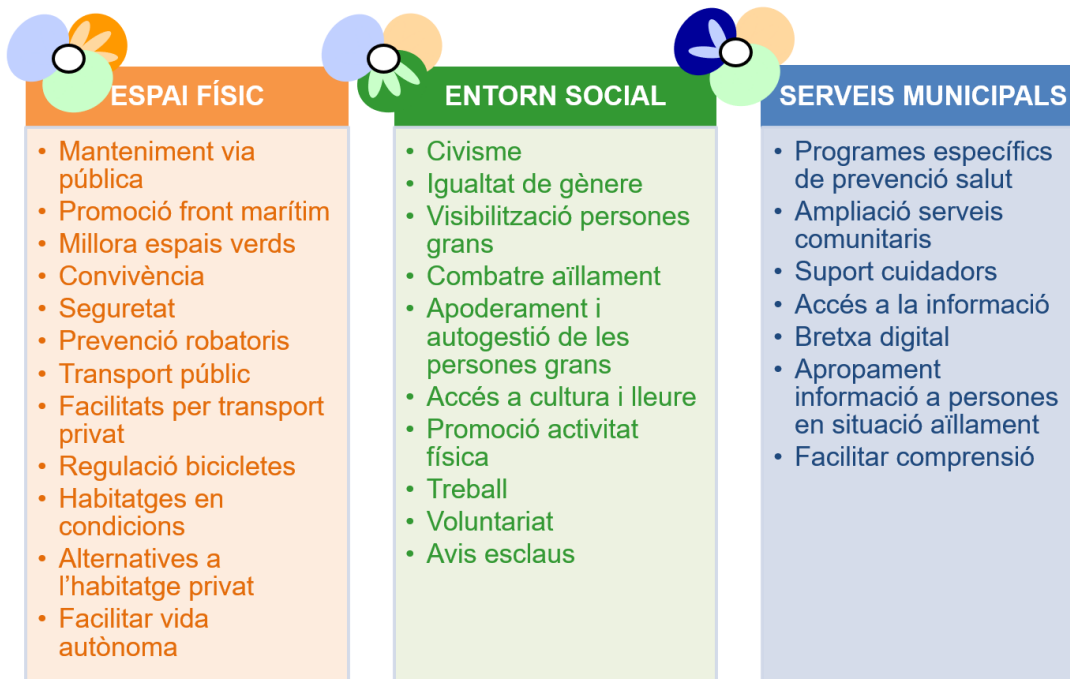
Una altra preocupació, expressada en aquest cas pels i les professionals de l'Ajuntament que atenen persones grans és la imatge dels serveis socials. Malgrat que amb la Llei de la Dependència es va aconseguir obrir l'abast dels serveis socials a tota la ciutadania, aquests serveis continuen sent percebuts com un servei adreçat, fonamentalment, a les persones vulnerables. Aquest estigma fa que moltes persones grans que podrien necessitar l'atenció dels i les professionals no s'hi adrecin, i que es desconeguin moltes de les ajudes i prestacions disponibles des de benestar social per a les persones grans. Per altra banda, els i les professionals insisteixen en una visió més focalitzada en la prevenció, més que no pas en la reacció, ampliant l'atenció a les persones abans d'arribar a situacions de vulnerabilitat i promovent el treball comunitari. En tot cas, millores que requereixen un replantejament del Sistema de Benestar Social i una major dotació de recursos i professionals.

Finalment les persones cuidadores professionals i les entitats expressen també preocupació pels serveis de suport als cuidadors no professionals. Concretament, es troben a faltar programes de “cuidar al cuidador”, serveis de respir i recursos per donar resposta als cuidadors i cuidadores en casos d'emergència.

5 AGENDA DELS REPTES DE CIUTAT

A continuació es presenten els 28 reptes de ciutat identificats, classificats amb els mateixos vuit dimensions del Protocol de Vancouver. Parlem de temes de ciutat perquè la seva responsabilitat no recau exclusivament en l'administració local, sinó també pot requerir la implicació d'altres administracions, d'entitats, de privats o de la pròpia ciutadania.

Il·lustració 20. Identificació de reptes per àmbit

Font: Elaboració pròpia

5.1 ESPAI FÍSIC

ESPAI PÚBLIC

1. Millorar l'espai públic de la ciutat i fer-lo més amable per a les persones grans.

Durant la diagnosi s'han recollit diverses propostes per al manteniment i la millora dels espais públics, com la col·locació de bancs i àrees de descans, adequació de lavabos públics, adaptació dels carrers per a les persones amb mobilitat reduïda o neteja dels carrers i espais de la ciutat. Són actuacions que ja es realitzen a la ciutat i que cal continuar fent, posant especial cura en fer de l'espai públic un espai agradable tant per a les persones grans com per a tota la ciutadania.

2. Fer del front marítim un espai de lleure a l'aire lliure per a les persones grans.

La platja és un espai molt ben valorat per les persones grans de Mataró, que cal continuar mantenint i promocionant, facilitant l'accessibilitat, millorant els accessos, ampliant dels espais d'ombra i de descans o adaptant l'horari de socorrisme. El port marítim constitueix un altre espai amb moltes possibilitats, però que caldria millorar i remodelar per convertir-lo en un espai atractiu per a la gent gran de la ciutat i per tota la ciutadania.

3. Continuar ampliant i millorant els espais verds de la ciutat, dissenyant espais de convivència que responguin a les necessitats de les persones grans.

Les persones grans fan molt ús dels espais verds de la ciutat i els valoren molt positivament. Al llarg de la diagnosi s'han recollit demandes per continuar ampliant els espais verds de la ciutat, sobretot als barris. També es demanen més zones per caminar i la instal·lació d'equipaments per fer exercici a l'aire lliure que promoguin la socialització (tennis taula, circuits d'esports a l'aire lliure, horts urbans, petanca...).

4. Regular la convivència a l'espai públic.

En el disseny dels espais públics cal tenir en compte les visions i necessitats dels seus usuaris i usuàries, ja que sinó esdevenen focus de conflicte entre diferents usos que són excloents. Cal continuar treballant per resoldre els conflictes a través de la mediació i insistir en el civisme i en el respecte a través de campanyes de sensibilització i de vigilància.

5. Millorar la seguretat de les persones grans a la via pública.

Les persones grans es preocupen especialment per la seva seguretat i demanen que es millori la il·luminació, es reforci el manteniment dels carrers (esvorancs, voreres trencades...), es continuïn fent millores en l'accessibilitat dels carrers (baranes, rampes, obstacles a la calçada...) i s'apliqui l'ordenança sobre bicicletes i patinets elèctrics.

6. Prevenir els robatoris a persones grans

Cal prevenir els robatoris i les estafes a persones grans tant a través de vigilància policial com d'accions de prevenció i sensibilització com ara la organització de campanyes informatives, la conscienciació de les persones grans del perill de robatoris i estafes o el reforç de les xarxes veïnals de suport a les persones grans.

TRANSPORT

7. Millorar el transport públic, promovent el seu us entre les persones grans.

Promocionar el transport públic constitueix una estratègia efectiva per facilitar la vida activa de les persones grans. Això passa per la realització d'actuacions com la reducció del preu del transport públic mitjançant l'aplicació de sistemes tarifaris esglaonats, l'augment de la freqüència dels autobusos en cap de setmana, l'adaptació de les parades per a persones amb mobilitat reduïda, l'ampliació de la xarxa de transport públic als barris o la cerca d'alternatives de transport per a les zones isolades com són les urbanitzacions i les zones aïllades de la ciutat.

8. Donar protagonisme al vianant i reduir l'ús del vehicle privat a la ciutat.

Una ciutat amiga de les persones és una ciutat pensada per al vianant, on es pot passejar i els desplaçaments de curta distància es poden realitzar caminant, de manera segura i agradable. Per això, cal continuar amb les actuacions per promoure els desplaçaments a peu a la ciutat, tenint en compte les necessitats de les persones grans: instal·lant escales elèctriques i ascensors per accedir als barris del sector muntanya, col·locant indicadors de temps als semàfors o oferint serveis a les persones grans per facilitar que facin les seves compres a peu (p.ex. lliurament a domicili).

9. Facilitar els desplaçaments en vehicle privat a les persones grans amb mobilitat reduïda i persones cuidadores

La diagnosi ha revelat les dificultats de moltes persones grans i dels seus cuidadors i cuidadores per desplaçar-se en cotxe per la ciutat. Restringir l'ús del vehicle privat no pot anar en detriment de les persones que no poden realitzar els seus desplaçaments d'altra manera, com és el cas de les persones amb discapacitat, les persones grans i les persones cuidadores. Per això, aquest col·lectiu proposa la creació d'un "carnet d'accessibilitat" per facilitar l'accés a zones restringides i l'aparcament a les persones grans els seus cuidadors i cuidadores.

HABITATGE

10. Garantir a les persones grans l'accés a un habitatge en condicions.

L'accés a un habitatge en condicions és clau per garantir l'autonomia i la qualitat de vida de les persones grans. La diagnosi mostra que existeixen barreres importants a la ciutat en l'accés a l'habitatge i que cal endegar polítiques públiques adreçades a l'augment del parc d'habitatge públic, a la regulació dels preus dels lloguers, al manteniment i ampliació de les ajudes per l'arranjament i adaptació dels habitatges i a l'increment dels ajuts per cobrir els costos associats a l'habitatge (impostos, serveis...).

11. Promoure fórmules d'habitatge alternatives per donar resposta a les necessitats de les persones grans i evitar l'exclusió residencial

Durant la diagnosi s'han recollit les inquietuds de les persones més joves envers a la necessitat de comptar amb un habitatge adaptat a les seves necessitats i amb accés a serveis per quan es facin grans, requerint-se el suport de l'administració en la cerca de noves fórmules per promoure alternatives a l'habitatge privat, com les residències especialitzades, el co-habitatge, els pisos tutelats o les cooperatives d'habitatges.

12. Facilitar la vida autònoma de les persones grans a la seva pròpia llar

Els serveis que faciliten la vida autònoma de les persones grans i els permeten continuar lligades a la comunitat es consideren bàsics, tant per millorar la qualitat de vida de les persones grans com per a un ús més eficient dels recursos públics. Promocionar aquests serveis implica la millora de les condicions d'ús i accés als serveis de teleassistència, l'ampliació dels serveis d'assistència a domicili, la promoció dels centres de dia, o la implantació de serveis que facilitin la vida autònoma de les persones grans, com ara el lliurament de compres a domicili o de farmàcia de guàrdia a domicili.

5.2 ENTORN SOCIAL

RESPECTE I INCLUSIÓ SOCIAL

13. Promoure el civisme i la convivència entre els diferents col·lectius de la ciutat:

Durant la diagnosi s'han recollit queixes per la manca de sensibilitat i respecte envers les persones grans i pels problemes de civisme i convivència. Per donar resposta a aquestes situacions es proposen diferents actuacions com ara la realització de campanyes de sensibilització, campanyes anti-rumors, educació en valors a les escoles, promoció de la

mediació per resoldre conflictes de veïnatge o organització d'activitats inter-generacionals.

14. Avançar cap a una major igualtat de gènere entre les persones grans

Es proposa treballar les relacions de gènere entre el col·lectiu de persones grans, lluitant contra els estereotips sexistes entre les persones grans, implementant mesures que fomentin l'equilibri entre homes i dones (en els ajuts econòmics, en el repartiment d'activitats de cura, etc.) i desenvolupar actuacions per protegir les dones grans que pateixen situacions de maltractament o violència.

15. Visibilitzar la contribució de les persones grans a nivell social i familiar.

Les persones grans participants en la diagnosi han manifestat la manca de reconeixement de la contribució de les persones grans a la societat i a la família, i es proposa la realització d'actuacions que permetin visibilitzar aquesta contribució, com, per exemple, la organització d'un acte de reconeixement públic del voluntariat.

16. Combatre l'aïllament entre les persones grans.

La diagnosi mostra que l'aïllament social de moltes persones grans i les situacions de soledat no volguda constitueixen un dels problemes que més preocupen. És primordial donar-hi resposta a través de projectes comunitaris per recuperar el teixit social i de veïnatge, de la promoció del voluntariat per acompanyar a les persones grans en situació d'aïllament social, l'organització de projectes i activitats per promoure la relació entre les persones grans, l'impuls de programes de seguiment i detecció de situacions d'aïllament com el projecte Radars i les actuacions per promoure la implicació i participació activa de les persones grans en la comunitat.

PARTICIPACIÓ SOCIAL

17. Promoure espais de participació i autogestió dels projectes i els serveis adreçats a les persones grans.

El model de casals ha estat àmpliament analitzat durant la diagnosi, posant-se de manifest la necessitat de transformar de la imatge dels casals de persones grans, introduir de noves activitats, promoure la renovació de juntes i potenciar la implicació activa i la participació de les persones usuàries. I, més enllà dels casals, cal treballar per promoure l'apoderament i la implicació de la gent gran en la creació d'espais i projectes des de l'autogestió de les pròpies persones grans.

18. Trencar les barreres a l'accés a la cultura i el lleure.

Promoure la vida activa de les persones grans passa per potenciar el seu accés a les activitats culturals i de lleure que s'ofereixen a la ciutat, promovent la gratuïtat o tarificació esglaonada de les activitats culturals i de lleure, realitzant convenis amb entitats privades, fent arribar informació sobre les activitats gratuïtes o sense cost que es poden realitzar a la ciutat, descentralitzant les activitats culturals i incrementant l'oferta d'activitats als barris i adaptant els horaris de les activitats i equipaments municipals a les necessitats de les persones grans.

19. Promoure l'activitat física entre les persones grans.

L'activitat física durant totes les edats, però sobretot entre les persones grans, està clarament vinculada amb la salut i el benestar. Per això és molt important promoure la pràctica esportiva i l'activitat física saludable amb l'organització d'activitats físiques als equipaments i espais a l'aire lliure de la ciutat trencant les barreres d'accés a equipaments esportius amb una política de preus que es correspongui amb els ingressos de les persones grans.

TREBALL I PARTICIPACIÓ CÍVICA

20. Anticipar-se als canvis en el mercat de treball derivats dels canvis demogràfics i de les noves realitats socioeconòmiques.

Tot i que durant la diagnosi s'ha comprovat que el treball remunerat de les persones grans no forma part de l'imaginari social, cal preveure accions futures per donar resposta a les necessitats de les persones grans en aquest àmbit. Les accions a endegar en aquest àmbit han de preveure tant el suport a les persones grans que volen mantenir-se actives com la protecció dels drets de les persones grans treballadores.

21. Promoure el voluntariat entre les persones grans

La participació en activitats de voluntariat fa que les persones grans estableixin vincles amb el seu entorn, se sentin útils i gaudeixin de beneficis tant a nivell social com personal. Potenciar el voluntariat constitueix, a més, una estratègia per prevenir l'aïllament. Per això, cal continuar treballant per oferir informació a les persones grans sobre les possibilitats de voluntariat a la ciutat, proporcionar formació a les persones voluntàries i garantir el reconeixement de la tasca voluntària. Altres aspecte molt important en l'àmbit del voluntariat és l'adaptació de les tasques voluntàries a les capacitats de la persona gran, facilitar el transport i garantir la cobertura dels costos derivats del voluntariat.

22. Combatre la problemàtica dels "avis i àvies esclaus"

La diagnosi mostra com l'ajut a les famílies i la cura de persones dependents pot constituir una càrrega per a moltes persones grans, fins al punt que pot arribar a perjudicar la seva pròpia salut i qualitat de vida i a limitar les seves possibilitats de participació social i cívica. Per lluitar contra aquesta problemàtica es proposa reforçar els ajuts a les famílies per tal de reduir la dependència envers als avis així com realitzar campanyes de sensibilització i actuacions per a l'apoderament de les persones grans.

5.3 SERVEIS MUNICIPALS

COMUNICACIÓ I INFORMACIÓ

23. Facilitar l'accés de les persones grans a la informació sobre els aspectes de la ciutat del seu interès

L'accés a la informació és clau per que les persones grans puguin mantenir una vida activa i per facilitar la seva participació en la comunitat. Durant la diagnosi s'ha proposat continuar treballant per millorar la difusió de l'oferta d'activitats existent a la ciutat

adreçades a les persones grans tant envers les pròpies persones grans com als professionals que atenen a aquest col·lectiu.

24. Continuar treballant per reduir les barreres en l'accés a la informació derivades de la "bretxa digital"

Gran part de la informació es transmet actualment a través de noves tecnologies, amb la qual cosa es genera una bretxa digital que fa que algunes persones grans quedin excloses de segons quines informacions. Encara més, la transició a l'administració electrònica suposa un repte per que aquest col·lectiu es pugui relacionar amb l'administració i realitzar els tràmits i gestions a través de plataformes informàtiques. Per superar aquest problema es proposa potenciar la formació en noves tecnologies, facilitar l'accés a ordinador i a internet als equipaments públics de la ciutat i mantenir la utilització de canals no digitals per fer arribar informacions importants.

25. Fer arribar informació a les persones en situació o risc d'aïllament social de manera proactiva

Una de les problemàtiques recollides durant la diagnosi és el cercle viciós en el que es troben les persones grans que pateixen situacions de soledat no desitjada, que, a causa de l'aïllament que pateixen, no accedeixen a la informació sobre les possibilitats que els ofereix la seva ciutat. Per aquest motiu, es proposa la potenciació el paper dels professionals i agents de la comunitat com a informants o la realització de campanyes informatives "porta a porta" per arribar a persones que viuen soles i aïllades.

26. Facilitar la comprensió de la informació

Per a algunes persones grans la manera com es presenta la informació pot constituir una barrera en si mateixa. Per això, es proposa revisar el llenguatge i formats utilitzats en la tota la informació que pugui ser d'interès per a persones grans.

ASSISTÈNCIA SANITÀRIA I SERVEIS COMUNITARIS

27. Reforçar els programes de prevenció i promoció de la salut adreçades a les persones grans

Una de les preocupacions recollides durant la diagnosi és la manca d'un programa específic de promoció de la salut per a persones grans, proposant-se endegar accions per reconduir els esforços de l'àrea de salut amb l'obertura de noves línies d'actuació per la promoció dels hàbits i estils de vida saludable entre les persones grans, la promoció de la prescripció social, l'habilitació dels espais urbans, o la millora de l'alimentació.

28. Ampliar els serveis comunitaris adreçats a les persones grans

Des dels serveis socials es gestionen diversos serveis per tal de promoure la vida autònoma de les persones grans que es proposa mantenir i ampliar, com la teleassistència, el Servei d'Atenció Domiciliària, els serveis d'acompanyament al metge, els serveis de consulta i atenció telefònica en cas d'urgència, el seguiment de les persones grans en situació de vulnerabilitat o d'aïllament social i els ajuts per a les persones grans.

29. Oferir serveis de suport a les persones cuidadores

Les persones cuidadores presenten necessitats específiques que cal tenir en compte. La diagnosi mostra que aquest és un col·lectiu amb una gran necessitat d'atenció, tant a nivell de suport psicològic com de suport en la cura i de capacitació i formació. També es posa de manifest la necessitat de garantir espais de respir i espais de relació i socialització per a les persones cuidadores.

6 FONTS CONSULTADES

Ajuntament de Mataró (2017) Estudi de la població. Mataró. 1 de gener 2017.

Ajuntament de Mataró (2017) Observatori del Mercat de treball de Mataró (Abril 2017)

Ajuntament de Mataró (2017) Pla de Salut Pública de Mataró 2017-2020.

Ajuntament de Mataró (2017) Pla de Seguretat Local. Mataró 2016-2019

Ajuntament de Mataró (2017) Pla d'Acció 2017. Versió definitiva Ple 16 de febrer de 2017

Ajuntament de Mataró (2016) Observatori Municipal de l'Habitatge 2016

Ajuntament de Mataró (2016) Pacte per la mobilitat.

Ajuntament de Mataró (2015) Llibre Blanc de la Cultura. Fase 1. Diagnosi.

Ajuntament de Mataró (2017) Mataró 2022. Reflexió i planificació estratègica.

Diputació de Barcelona (2016) Programa Hermes. Informació estadística local. Síntesi municipal. Mataró i Maresme.

Generalitat de Catalunya (2016). IDESCAT. Padró municipal d'habitants.

Generalitat de Catalunya (2016). IDESCAT. Cens de població i habitatges.

Organización Mundial de la Salud (2017) Ciudades Globales Amigables con los Mayores: Una Guía

Taula de Promoció Social (2017). Consell de Benestar Social. Pla Local d'Inclusió Social de Mataró. 2018-2010.